

Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України
(ЦДАМЛМ України)

ФОНД № 409

Возний
Олександр Йосипович
(1918 – ?)
український архітектор

ОПИС № 1
справ постійного зберігання
1933 – 1960-ті

Київ 2014

Зміст

	№№ од. зб.	№№ арк.
Передмова		3-6
Список скорочень		7
Іменний покажчик		8
I. Творчі документи Возного О. Й.	1-5	9-10
II. Документи до біографії Возного О. Й.	6-11	10-11
III. Зображувальні документи	12-15	11-12
Додаток № 1		14

Передмова

Возний Олександр Йосипович – український архітектор. Народився 23 серпня 1918 р. у Рівному¹. З 1928 по 1933 рр. навчався у школі ФЗС № 77 в Одесі², за іншими даними – з 1928 по 1937 рр. у повній середній школі № 1 в Одесі³. В 1937 р. вступив на I курс архітектурного факультету Одеського інституту інженерів цивільного та комунального будівництва (ОІЦКБ). Після закінчення IV курсу інституту з травня по середину липня 1941 р. працював на військовому будівництві на залізничній станції Яргара у Бессарабії (нині місто Леовського р-ну Республіки Молдова). 24 липня 1941 р. був мобілізований до лав РСЧА⁴.

З серпня по листопад 1941 р. Возний О. Й. – курсант Одеського артилерійського училища, яке знаходилося в евакуації на Уралі⁵. Протягом листопада 1941 р. – січня 1942 р. перебував на стаціонарному лікуванні у військовому госпіталі № 414 у Свердловську⁶ (нині Єкатеринбург, адміністративний центр Свердловської обл. Російської Федерації), внаслідок чого був відрахований із артучилища та відправлений у запасний полк до Іжевська (нині столиця Удмуртської Республіки Російської Федерації). Звідти для закінчення навчання – до Куйбишева (нині Самара, адміністративний центр Самарської обл. Російської Федерації), де знаходився інженерно-будівельний інститут⁷. Прибувши на місце призначення, захворів на висипний тиф. Переніс трепанацію черепа. Остаточо одужавши, дізнався, що у інституті немає архітектурного факультету⁸.

В серпні 1942 р. Возний О. Й. був зарахований на V курс Московського архітектурного інституту (МАРХІ), який знаходився в евакуації у Ташкенті

---

¹ ЦДАМЛМ України, ф. 409, оп. 1, спр. 8, арк. 1, 2.

² Там само, спр. 6, арк. 1.

³ Там само, спр. 8, арк. 2.

⁴ Там само, спр. 5, арк. 1.

⁵ Там само, спр. 5, арк. 1, 1 зв.

⁶ Там само, спр. 11, арк. 1.

⁷ Куйбишевський інженерно-будівельний інститут імені А. І. Мікояна (КубІ). Нині Самарський державний архітектурно-будівельний університет (СДАБУ).

⁸ ЦДАМЛМ України, ф. 409, оп. 1, спр. 5, арк. 1 зв., 2.

(нині столиця Республіки Узбекистан). В жовтні 1942 р. за завданням директора інституту виконував ряд робіт секретного характеру. В березні 1943 р. – відправлений на будівництво Саларської ГЕС у Ташкенті, де працював будівельний майстром¹.

В листопаді 1943 р. МАРХІ був реєвакуюваний до Москви. В столиці СРСР Возний О. Й. продовжував навчання в інституті до травня 1944 р., коли за власним бажанням, з огляду на тяжке матеріальне становище, був відрахований із нього². Протягом року працював на будівництві в Арктиці – будівельним десятником тресту «Нордвікстрой» Головного управління Північного морського шляху (Главсєвморпуті) при РНК СРСР³. Був одним із пасажирів потопленого 12-13 серпня 1944 р. у Карському морі німецьким підводним човном U-365 транспортного пароплаву «Марина Раскова», який входив до складу радянського військово-морського внутрішнього арктичного конвою БД-5 (Біле море – Діксон № 5)⁴.

В жовтні 1945 р. Возний О. Й. повернувся до Москви. Звідти виїхав до Кіровограда, де знаходилися реєвакуювані з Куйбишева його рідні. До середини жовтня 1946 р. працював у архітектурно-проектній майстерні «Облпроект» при обласному відділі у справах архітектури Кіровоградської області⁵. В березні 1946 р. був зарахований на V курс архітектурного факультету ОШЦКБ⁶. Закінчивши інститут у червні 1947 р., отримав диплом архітектора⁷.

З липня 1947 р. Возний О. Й. працював архітектором у Кіровоградському «Облпроекті»⁸. В 1960-х рр. обіймав посади архітектора Кіровоградського філіалу Українського державного проектного інституту «Укрміськбудпроект»⁹,

---

¹ ЦДАМЛМ України, ф. 409, оп. 1, спр. 5, арк. 2.

² Там само, спр. 6, арк. 4.

³ Там само, спр. 7, арк. 2, 3, 5, 6.

⁴ Там само, спр. 7, арк. 4, 4 зв.

⁵ Там само, спр. 5, арк. 2 зв.

⁶ Там само, спр. 6, арк. 5.

⁷ Там само, спр. 5, арк. 2 зв.

⁸ Там само, спр. 7, арк. 7; спр. 8, арк. 2, 3.

⁹ Там само, спр. 10, арк. 1.

головного архітектора Кіровограда¹, старшого архітектора технічного бюро Кіровоградського обласного відділу в справах будівництва та архітектури². Інформацію про подальше життя архітектора відшукати не вдалося.

Возний О. Й. був автором ряду проектів, реалізованих будівництвом. Серед них: райвиконком та райком КП(б)У в Чигирині (1952 р.)³, обком КПУ (1954 р.)⁴, школа № 6⁵, лікарня № 3⁶, житлові будинки у Кіровограді⁷, літературно-меморіальний музей І. К. Карпенка-Карого (Тобілевича) на хуторі «Надія»⁸.

Документи, представлені у даному описі, були передані до архіву-музею особисто Возним О. Й. (1972 р.; включені до здавального опису № 1). На їхній основі було сформовано особовий фонд № 409. В 2014 р. здавальний опис № 1 взято на перероблення, внаслідок якого укладено опис № 1 справ постійного зберігання, до якого включено 16 справ за 1933 – 1960-і рр.

Справи опису розміщено у розділах: «Творчі документи Возного О. Й.», «Документи до біографії Возного О. Й.», «Зображувальні документи».

Розділ «Творчі документи Возного О. Й.» представлено фоторепродукціями виконаних архітектором проектів будівель, фотографіями будинків, побудованих за його проектами, етюдами до натюрмортів та пейзажу Чигирини, автобіографією.

Розділ «Документи до біографії Возного О. Й.» репрезентовано документами про навчання в Одеській школі ФЗС № 77, Московському архітектурному інституті, Одеському інституті інженерів цивільного та комунального будівництва, документами службової діяльності, заявою Возного О. Й. завідувачу Кіровоградського бюро ЗАГС із проханням про відновлення запису про його народження, до якої додано автобіографію і довідки з місця роботи та квартального комітету, іменним білетом-

¹ Там само, спр. 10, арк. 2.

² ЦДАМЛІМ України, ф. 409, оп. 1, спр. 10, арк. 5.

³ Там само, спр. 1, арк. 5-9.

⁴ Там само, спр. 1, арк. 10, 11; спр. 2, арк. 1-4.

⁵ Там само, спр. 2, арк. 8.

⁶ Там само, спр. 2, арк. 9.

⁷ Там само, спр. 2, арк. 5-7.

⁸ Там само, спр. 2, арк. 10, 11.

запрошенням Правління СРА СРСР на відкриття II Всесоюзного з'їзду радянських архітекторів, почесними грамотами, довідкою про перебування на лікуванні у військовому госпіталі № 414 у Свердловську.

Розділ «Зображувальні документи» представлено індивідуальними та груповими (з родичами та колегами) фотографіями архітектора. Відклалася у фонді також фотографія погруддя І. К. Карпенка-Карого (Тобілевича) і гранітної стели, на якій викарбовано ім'я та дати життя драматурга, встановлених на хуторі «Надія».

Документи у розділах систематизовано за структурно-хронологічною ознакою. Їхній фізичний стан в цілому задовільний.

Опис укладено згідно з методичним посібником «Робота з документами особового походження» (К., 2009).

Передмову склав:

науковий співробітник

відділу довідкового апарату

та обліку документів

24 жовтня 2014 р.

Р. О. Загорулько

Список скорочень

акв.	акварель
б/д	без дати
ГЕС	гідроелектростанція
Главсевморпуть	Головне управління Північного морського шляху
ЗАГС	запис актів громадянського стану
зв.	зворот
КП(б)У	Комуністична партія (більшовиків) України
КПУ	Комуністична партія України
МАРХІ	Московський архітектурний інститут
ОІЦКБ	Одеський інститут інженерів цивільного та комунального будівництва
олів.	олівець
пап.	папір
прим.	примітки
райвиконком	районний виконавчий комітет
райком	районний комітет
РНК	Рада Народних Комісарів
РСЧА	Робітничо-Селянська Червона Армія
СРА	Спілка радянських архітекторів
СРСР	Союз Радянських Соціалістичних Республік
ФЗС	фабрично-заводська семирічка

Іменний покажчик

	№№ од. зб.
Дворець Л.	14
Сидоренко А.	14
Степанов Ю.	14
Чередниченко Б.	14

Затверджено
Рішенням експертно-перевірної
комісії ЦДАМЛІМ України
30.10.2014 р. Протокол № 7

ФОНД № 409

Возний
Олександр Йосипович
(1918 – ?)
український архітектор

ОПИС № 1
справ постійного зберігання
1933 – 1960-ті

Надходження згідно з актом № 1182 від 17.03.1972 р.

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
I. ТВОРЧІ ДОКУМЕНТИ ВОЗНОГО О. Й.					
1.	Проекти цирку в м. Одесі (нереалізований), будинків райвиконкому та райкому КП(б)У в м. Чигирині, обкому КПУ в м. Кіровограді. Фоторепродукції.	1947 – 1954	11	11	

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
2.	Фотографії Будинку громадських організацій, школи № 6, лікарні № 3, житлових будинків у м. Кіровограді, літературно-меморіального музею І. К. Карпенка-Карого (Тобілевича) на хуторі «Надія», побудованих за проектами Возного О. Й. На зв. окремих фотографій – автографи архітектора.	[1950-і] – [1960-і]	11	11	
		* * *			
3.	Натюрморти. Етюди. Пап., олів., акв., пензель. На зв. – автографи архітектора (1972).	1953	2	2	ВФ
4.	Пейзаж м. Чигирин. Етюд. Пап., олів., акв., пензель. На зв. – автограф архітектора (1972).	1954	1	1	ВФ
		* * *			
5.	Автобіографія. Автограф.	12 березня 1948	1	2	
II. ДОКУМЕНТИ ДО БІОГРАФІЇ ВОЗНОГО О. Й.					
6.	Документи про навчання в Одеській школі ФЗС № 77, МАРХІ, ОІЦКБ: довідки, свідоцтво, виписка з наказу, посвідчення, додаток до диплому та ін. Оригінали, копія.	8 червня 1933 – 22 серпня 1947	10	10	

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
7.	Документи службової діяльності: посвідчення, наказ, акт, довідка, характеристика, рішення. Оригінали, копія.	30 травня 1944 – 25 липня 1949	7	7	
8.	Заява Возного О. Й. завідувачу Кіровоградського бюро ЗАГС із проханням про відновлення запису про його народження. Додаються автобіографія, довідки з місця роботи та квартального комітету. Арк. 2-4.	10, 12 січня 1950	4	4	
9.	Іменний білет-запрошення Правління СРА СРСР на відкриття II Всесоюзного з'їзду радянських архітекторів.	26 листопада 1955	1	2	
10.	Почесні грамоти.	1960-1968	4	5	
* * *					
11.	Довідка про перебування на лікуванні у військовому госпіталі № 414 у м. Свердловську.	20 січня 1942	1	1	
III. ЗОБРАЖУВАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ					
12.	Індивідуальні фотографії Возного О. Й. Оригінали, копії.	1940-і – 1960-і	8	8	
13.	Фотографії Возного О. Й. із родичами: батьком, братом, дружиною, донькою.	1958, б/д	2	2	

№№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
	* * *				
14.	Фотографії Возного О. Й. із колегами: Дворцем Л., Сидоренком А., Степановим Ю., Чередниченком Б. та ін. На зв. однієї з фотографій – дарчі написи архітектору (1946).	1946 – 1955, б/д	8	8	
15.	Фотографія погруддя І. К. Карпенка-Карого (Тобілевича) і гранітної стели, на якій викарбовано ім'я та дати життя драматурга, встановлених на хуторі «Надія».	б/д	1	1	
	* * *				
16.	Здавальний опис № 1.	1972	1	3	

В опис № 1 внесено 16 (шістнадцять) одиниць зберігання з № 1 по № 16 – 73 (сімдесят три) документи на 78 (сімдесяти восьми) аркушах.

Опис склав:

науковий співробітник

відділу довідкового апарату

та обліку документів

24 жовтня 2014 р.

Р. О. Загорулько

Прийнято на постійне зберігання до ЦДАМЛІМ України 16 (шістнадцять) одиниць зберігання – 73 (сімдесят три) документи на 78 (сімдесяти восьми) аркушах.

Документи передав:

науковий співробітник

відділу довідкового апарату

та обліку документів

Р. О. Загорулько

Документи прийняв:

головний спеціаліст

відділу забезпечення

збереженості документів

Т. М. Снежкова

05 листопада 2014 р.

Додаток № 1
до опису № 1
фонду № 409

Список
літератури, переданої до ЦДАМЛМ України
згідно з актом № 1182 від 17.03.1972 р.

№№ з/п	Автор і назва	К-сть	Інв. №	Прим.
1.	Топчій І. Хутір Надія: Державний заповідник-музей І. К. Карпенка-Карого (Тобілевича): Путівник. – Дніпропетровськ: Промінь, 1971.	1	8458а	з дарчим написом

Всього до списку внесено 1 (одну) назву друкованих видань у 1 (одному) примірнику.

Список склав:

завідувач сектору
друкованих видань
24 жовтня 2014 р.

О. С. Алексєнко